

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera întâi extinsă)

10 septembrie 2019*

[Text îndreptat prin Ordonanța din 20 decembrie 2019]

„Piața internă din sectorul gazelor naturale – Directiva 2009/73/CE – Decizia Comisiei prin care se aprobă modificarea condițiilor de derogare a modalităților de exploatare a gazoductului OPAL de la normele Uniunii referitoare la accesul terților și la reglementarea privind tarifele – Articolul 36 alineatul (1) din Directiva 2009/73 – Principiul solidarității energetice”

În cauza T-883/16,

Republica Polonă, reprezentată de B. Majczyna, de K. Rudzińska și de M. Kawnik, în calitate de agenți,

reclamantă,

susținută de

Republica Letonia, reprezentată de I. Kucina, de G. Bambāne și de V. Soņeca, în calitate de agenți,

și de

Republica Lituania, reprezentată inițial de D. Kriaučiūnas, de R. Dzikovič și de R. Krasuckaitė și ulterior de R. Dzikovič, în calitate de agenți,

interveniente,

împotriva

Comisiei Europene, reprezentată de O. Beynet și de K. Herrmann, în calitate de agenți,

pârâtă,

susținută de

Republica Federală Germania, reprezentată inițial de T. Henze și de R. Kanitz și ulterior de R. Kanitz, în calitate de agenți,

intervenientă,

* Limba de procedură: polona.

având ca obiect o cerere întemeiată pe articolul 263 TFUE prin care se solicită anularea Deciziei C(2016) 6950 final a Comisiei din 28 octombrie 2016 privind reexaminarea condițiilor de derogare a gazoductului OPAL, acordate în temeiul Directivei 2003/55/CE, de la normele referitoare la accesul terților și la reglementarea privind tarifele,

TRIBUNALUL (Camera întâi extinsă),

compus din doamna I. Pelikánová (raportor), președinte, domnii V. Valančius, P. Nihoul, J. Svingenssen și U. Öberg, judecători,

grefier: domnul F. Oller, administrator,

având în vedere faza scrisă a procedurii și în urma ședinței din 23 octombrie 2018,

pronunță prezenta

Hotărâre

I. Cadrul juridic

- 1 Directiva 2003/55/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2003 privind normele comune pentru piața internă în sectorul gazelor naturale și de abrogare a Directivei 98/30/CE (JO 2003, L 176, p. 57, Ediție specială, 12/vol. 2, p. 80) a fost abrogată și înlocuită prin Directiva 2009/73/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă în sectorul gazelor naturale și de abrogare a Directivei 2003/55/CE (JO 2009, L 211, p. 94).
- 2 Articolul 32 din Directiva 2009/73, identic cu articolul 18 din Directiva 2003/55, are următorul cuprins:

„Accesul terților

(1) Statele membre asigură punerea în aplicare a unui sistem de acces al terților la sistemul de transport și de distribuție și la instalațiile de GNL, pentru toți clienții eligibili, inclusiv întreprinderile de furnizare. Acest sistem, bazat pe tarife publicate, trebuie aplicat în mod obiectiv și fără discriminare între utilizatorii rețelei. Statele membre trebuie să se asigure că aceste tarife sau metodologiile care stau la baza calculării lor sunt aprobate, înainte de intrarea lor în vigoare în conformitate cu articolul 41, de o autoritate de reglementare menționată la articolul 39 alineatul (1) și că aceste tarife și metodele de calcul, în cazul în care se aprobă numai metodele de calcul, sunt publicate înainte de intrarea lor în vigoare.

(2) Operatorii de transport și de sistem trebuie, după caz și în cadrul realizării activităților lor, inclusiv în ceea ce privește transportul transfrontalier, să aibă acces la rețeaua altor operatori de transport și de sistem.

(3) Dispozițiile prezentei directive nu trebuie să împiedice încheierea contractelor pe termen lung, în măsura în care acestea respectă normele comunitare în materie de concurență.”

- 3 Articolul 36 din Directiva 2009/73, care a înlocuit articolul 22 din Directiva 2003/55, are următorul cuprins:

„Infrastructuri noi

(1) Noile infrastructuri de gaze naturale de mari dimensiuni, și anume interconexiunile, instalațiile GNL sau instalațiile de înmagazinare, pot beneficia, la cerere și pentru o perioadă determinată, de o derogare de la dispozițiile articolelor 9, 32, 33 și 34 și de la dispozițiile articolului 41 alineatele (6), (8) și (10) în următoarele condiții:

- (a) investiția trebuie să întărească concurența în furnizarea de gaze naturale și să îmbunătățească siguranța alimentării;
- (b) nivelul de risc legat de investiție este de așa natură încât investiția să se realizeze numai în cazul în care se acordă o derogare;
- (c) infrastructura trebuie să fie deținută în proprietate de o persoană fizică sau juridică care este separată cel puțin în privința formei sale juridice de operatorii de sistem în ale căror sisteme se va construi infrastructura;
- (d) se percep tarife pentru utilizatorii infrastructurii respective; și
- (e) derogarea nu aduce atingere concurenței sau bunei funcționări a pieței interne a gazelor naturale și nici funcționării eficiente a sistemului reglementat la care este conectată infrastructura.

[...]

(3) Autoritatea de reglementare [națională] poate, de la caz la caz, să decidă asupra derogărilor menționate la alineatele (1) și (2).

[...]

(6) O derogare poate acoperi total sau parțial capacitatea noii infrastructuri sau pe cea a infrastructurii existente cu o capacitate semnificativ crescută.

La luarea deciziei de acordare a unei derogări, se ia în considerare, de la caz la caz, necesitatea de a impune condiții referitoare la durata derogării și la accesul nediscriminatoriu la infrastructură. La luarea deciziei privind respectivele condiții, se vor lua în calcul, în special, capacitatea suplimentară ce va fi construită sau modificarea capacității existente, orizontul de timp al proiectului și condițiile existente la nivel național.

[...]

(8) Autoritatea de reglementare transmite Comisiei, fără întârziere, o copie a tuturor cererilor de derogare, imediat după primirea acestora. Autoritatea competentă notifică fără întârziere Comisiei decizia, transmițând și toate informațiile relevante referitoare la aceasta. Aceste informații pot fi comunicate Comisiei în formă consolidată, permițându-se astfel Comisiei să ajungă la o decizie bine fundamentată. Informațiile trebuie să cuprindă în special:

- (a) motivele detaliate pe baza cărora autoritatea de reglementare sau statul membru a acordat sau a refuzat derogarea, împreună cu referirea la alineatul (1) și la litera sau literele relevante din respectivul alineat pe care se bazează decizia, inclusiv datele financiare care demonstrează necesitatea derogării;
- (b) analiza efectuată în privința efectelor acordării derogării asupra concurenței și asupra bunei funcționări a pieței interne a gazelor naturale;
- (c) motivele care justifică durata și partea din capacitatea totală a infrastructurii gazelor naturale respective pentru care s-a acordat derogarea;

(d) în cazul în care derogarea se referă la o conductă de interconexiune, rezultatul consultării cu autoritatea de reglementare în cauză; și

(e) contribuția infrastructurii la diversificarea alimentării cu gaze naturale.

(9) În termen de două luni care începe în ziua imediat următoare primirii notificării, Comisia poate solicita, printr-o decizie, ca autoritatea de reglementare să modifice sau să retragă decizia de acordare a unei derogări. Termenul de două luni poate fi prelungit cu un termen suplimentar de două luni în cazul în care Comisia are nevoie de informații suplimentare. Acest termen suplimentar începe în ziua imediat următoare primirii informațiilor complete. Termenul inițial de două luni poate fi, de asemenea, prelungit cu acordul Comisiei și al autorității de reglementare.

[...]

Autoritatea de reglementare se conformează deciziei Comisiei de modificare sau de retragere a deciziei de derogare în termen de o lună și informează Comisia în consecință.

[...]”

- 4 Articolul 28a alineatul 1 din Gesetz über die Elektrizitäts- und Gasversorgung (Energiewirtschaftsgesetz – EnWG) (Legea germană privind alimentarea cu energie electrică și cu gaze naturale) din 7 iulie 2005 (BGBl. 2005 I, p. 1970, 3621, denumită în continuare „EnWG”), în versiunea aplicabilă faptelor din speță, permite Bundesnetzagentur (BNetzA, Autoritatea de reglementare în domeniul energiei, Germania), printre altele, să acorde o derogare de la dispozițiile privind accesul terților pentru interconexiunile dintre Republica Federală Germania și alte state. Condițiile de aplicare a articolului 28a din EnWG corespund în esență celor prevăzute la articolul 36 alineatul (1) din Directiva 2009/73.

II. Istoricul cauzei

- 5 La 13 martie 2009, BNetzA, autoritatea de reglementare națională germană, a comunicat Comisiei Comunităților Europene două decizii din 25 februarie 2009 de excludere a capacităților de transport transfrontaliere privind proiectul gazoductului Ostseepipeline-Anbindungsleitung (OPAL) de la aplicarea normelor de acces al terților prevăzute la articolul 18 din Directiva 2003/55 și a normelor privind tarifele prevăzute la articolul 25 alineatele (2)-(4) din aceasta. Gazoductul OPAL este secțiunea terestră, la est, a gazoductului Nord Stream 1, al cărui punct de intrare se află în apropierea localității Lubmin, aproape de Greifswald, în Germania, iar punctul de ieșire în localitatea Brandov, în Republica Cehă. Cele două decizii priveau cotele-părți deținute de cei doi proprietari ai gazoductului OPAL.
- 6 Astfel, gazoductul OPAL este deținut de WIGA Transport Beteiligungs-GmbH & Co. (denumită în continuare „WIGA”, anterior W & G Beteiligungs-GmbH & Co. KG, anterior Wingas GmbH & Co. KG), care deține o cotă-parte de 80 % din gazoductul menționat, și de E.ON Ruhrgas AG, care deține o cotă-parte de 20 % din acesta. WIGA este controlată în comun de OAO Gazprom și de BASF SE. Societatea care exploatează partea din gazoductul OPAL care aparține WIGA este OPAL Gastransport GmbH & Co. KG (denumită în continuare „OGT”).

- 7 Prin Decizia C(2009) 4694 (denumită în continuare „decizia inițială”) din 12 iunie 2009, Comisia a solicitat BNetzA, în temeiul articolului 22 alineatul (4) al treilea paragraf din Directiva 2003/55 [devenit articolul 36 alineatul (9) din Directiva 2009/73], să modifice deciziile sale din 25 februarie 2009, prin adăugarea următoarelor condiții:
- „(a) Fără a aduce atingere normei care figurează la litera (b), o întreprindere dominantă pe una sau pe mai multe piețe mari ale gazelor naturale în amonte sau în aval care acoperă Republica Cehă nu este autorizată să rezerve, într-un an, peste 50 % din capacitățile de transport ale gazoductului OPAL la frontiera cehă. Rezervările întreprinderilor care fac parte din același grup, precum Gazprom și Wingas, vor fi examinate împreună. Rezervările întreprinderilor dominante/grupurilor de întreprinderi dominante care au încheiat contracte importante pe termen lung pentru aprovizionarea cu gaze naturale vor fi examinate într-o formă agregată [...]
- (b) Limita de 50 % din capacități poate fi depășită în cazul în care întreprinderea în cauză cedează pieței un volum de 3 miliarde m³ de gaze pe gazoductul OPAL, potrivit unei proceduri deschise, transparente și nediscriminatorii («program de cesiune de gaze naturale»). Societatea care administrează gazoductul sau întreprinderea care are obligația să efectueze programul trebuie să garanteze disponibilitatea capacităților de transport corespunzătoare și alegerea liberă a punctului de ieșire («program de cesiune de capacități»). Forma programelor de «cesiune de gaze» și de «cesiune de capacități» este supusă aprobării BNetzA.”
- 8 La 7 iulie 2009, BNetzA a modificat deciziile sale din 25 februarie 2009, adaptându-le la condițiile menționate la punctul 7 de mai sus, prevăzute în decizia inițială. Derogarea de la norme a fost acordată de BNetzA pentru o perioadă de 22 de ani.
- 9 Gazoductul OPAL a fost pus în funcțiune la 13 iulie 2011 și are o capacitate de aproximativ 36,5 miliarde m³/an în partea de nord, între Greifswald și punctul de intrare din Groß-Köris la sud de Berlin (Germania). În schimb, partea de sud a gazoductului OPAL, între Groß-Köris și punctul de ieșire din Brandov, are o capacitate de 32 de miliarde m³/an. Diferența de 4,5 miliarde m³/an era destinată vânzării în zona de comerț Gaspool, care cuprinde nordul și estul Germaniei.
- 10 În temeiul deciziei inițiale și al deciziilor BNetzA din 25 februarie 2009, astfel cum au fost modificate prin deciziile acesteia din 7 iulie 2009, capacitățile gazoductului OPAL au fost exceptate total de la aplicarea normelor referitoare la accesul reglementat al terților și a normelor privind tarifele în temeiul Directivei 2003/55.
- 11 În situația tehnică actuală, gazele naturale nu pot fi furnizate la punctul de intrare a gazoductului aproape de Greifswald decât prin intermediul gazoductului Nord Stream 1, utilizat de grupul Gazprom pentru transportul de gaze care provin din zăcăminte rusești. Întrucât Gazprom nu a pus în aplicare programul de cesiune de gaze prevăzut în decizia inițială, cota de 50 % nerezervată din capacitatea acestui gazoduct nu a fost utilizată niciodată, astfel încât doar cota de 50 % din capacitatea de transport a gazoductului OPAL a fost utilizată.
- 12 La 12 aprilie 2013, OGT, OAO Gazprom și Gazprom Eksport LLC au solicitat în mod formal BNetzA să modifice anumite dispoziții din derogarea acordată în anul 2009.
- 13 La 13 mai 2016, BNetzA a notificat Comisiei, în temeiul articolului 36 din Directiva 2009/73, intenția sa de a modifica, în urma cererii formulate de OGT, OAO Gazprom și Gazprom Eksport, anumite dispoziții ale derogării acordate în anul 2009 cu privire la partea din gazoductul OPAL exploatată de OGT, încheind cu aceasta din urmă un contract de drept public, care ține loc, potrivit dreptului german, de decizie administrativă.

- 14 În esență, modificarea avută în vedere de BNetzA consta în înlocuirea limitării capacităților care pot fi rezervate de întreprinderi dominante, impusă în temeiul deciziei inițiale (a se vedea punctul 7 de mai sus), prin obligația OGT de a oferi cel puțin 50 % din capacitatea exploatată de aceasta, și anume 15 864 532 kWh/h (aproximativ 12,3 miliarde m³/an) în cadrul unor licitații, dintre care 14 064 532 kWh/h (aproximativ 10,98 miliarde m³/an) sub formă de capacități ferme care pot fi atribuite dinamic (feste dynamisch zuordenbare Kapazitäten, DZK) și 1 800 000 kWh/h (aproximativ 1,38 miliarde m³/an) sub formă de capacități ferme care pot fi atribuite liber (feste frei zuordenbare Kapazitäten, FZK) la punctul de ieșire din Brandov. În cazul în care, în doi ani consecutivi, cererea de capacități FZK ar depăși oferta inițială de 1 800 000 kWh/h, OGT ar fi obligată, în anumite condiții, să mărească oferta de astfel de capacități până la un plafon de 3 600 000 kWh/h (aproximativ 2,8 miliarde m³/an).
- 15 La 28 octombrie 2016, Comisia a adoptat, în temeiul articolului 36 alineatul (9) din Directiva 2009/73, Decizia C(2016) 6950 final privind reexaminarea condițiilor de derogare a gazoductului OPAL, acordate în temeiul Directivei 2003/55, de la normele referitoare la accesul terților și la reglementarea privind tarifele (denumită în continuare „decizia atacată”), care este adresată BNetzA. Procedura prevăzută la articolul 36 din Directiva 2009/73 corespunde în esență procedurii prevăzute la articolul 22 din Directiva 2003/55, care a constituit temeiul juridic al deciziei inițiale. Decizia atacată a fost publicată pe site-ul internet al Comisiei la 3 ianuarie 2017.
- 16 În decizia atacată, Comisia a arătat mai întâi, în considerentele (18)-(21) ale acesteia, că, deși articolul 36 din Directiva 2009/73 nu a prevăzut dispoziții care să vizeze în mod specific posibilitatea de a modifica o derogare, precum cea care face obiectul deciziei inițiale, autorizată în temeiul articolului 22 din Directiva 2003/55, din principiile generale ale dreptului administrativ rezultă că deciziile care au efecte pe termen lung pot face obiectul unei reexaminări. Astfel, având în vedere principiul paralelismului formelor și pentru a asigura securitatea juridică, Comisia a apreciat că în speță era adecvat să examineze proiectul de modificare a derogării inițiale, astfel cum a fost prezentat de BNetzA, în lumina procedurii prevăzute la articolul 36 din Directiva 2009/73 pentru noile instalații. În ceea ce privește condițiile de fond pe care trebuie să le îndeplinească o astfel de modificare, ea a considerat că, în lipsa unor clauze specifice privind reexaminarea, modificările aduse întinderii unei derogări acordate anterior sau condițiilor care limitează această derogare trebuie să fie justificate și că, în această privință, noile evoluții factuale care au avut loc de la decizia inițială de exceptare pot constitui un motiv valabil pentru a efectua o reexaminare a acestei decizii inițiale.
- 17 Pe fond, prin decizia atacată, Comisia a aprobat modificările regimului derogatoriu, avute în vedere de BNetzA, sub rezerva anumitor modificări, și anume, printre altele:
- oferta inițială de capacități licitate trebuia să privească 3 200 000 kWh/h (aproximativ 2,48 miliarde m³/an) de capacități FZK și 12 664 532 kWh/h (aproximativ 9,83 miliarde m³/an) de capacități DZK;
 - o creștere a volumului de capacități FZK licitate trebuia să intervină, pentru anul următor, de îndată ce cererea depășea, într-o licitație anuală, 90 % din capacitățile oferite și trebuia să se facă pe tranșe de 1 600 000 kWh/h (aproximativ 1,24 miliarde m³/an), până la un plafon de 6 400 000 kWh/h (aproximativ 4,97 miliarde m³/an);
 - o întreprindere sau un grup de întreprinderi care deține o poziție dominantă în Republica Cehă sau care controlează mai mult de 50 % din gazul care ajunge la Greifswald putea participa la licitația de capacități FZK numai la prețul de bază, care nu trebuia să fie mai mare decât prețul de bază mediu al tarifului reglementat în rețeaua de transport din zona Gaspool către Republica Cehă pentru produse comparabile în același an.
- 18 La 28 noiembrie 2016, BNetzA a modificat derogarea acordată prin decizia sa din 25 februarie 2009 în ceea ce privește cota-parte din gazoductul OPAL exploatată de OGT, în conformitate cu decizia atacată, și a încheiat cu aceasta din urmă un contract de drept public, care ține loc, potrivit dreptului german, de decizie administrativă.

III. Procedura și concluziile părților

- 19 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 16 decembrie 2016, Republica Polonă a introdus prezenta acțiune.
- 20 Prin actul separat, depus la grefa Tribunalului în aceeași zi, Republica Polonă a introdus o cerere de măsuri provizorii, care a fost respinsă prin Ordonanța din 21 iulie 2017, Polonia/Comisia (T-883/16 R, EU:T:2017:542). Cererea privind cheltuielile de judecată se judecă odată cu fondul.
- 21 Prin actele depuse la grefa Tribunalului la 19 ianuarie, la 20 și, respectiv, la 29 martie 2017, Republica Federală Germania a formulat o cerere de intervenție în prezenta procedură, în susținerea concluziilor Comisiei, în timp ce Republica Letonia și Republica Lituania au formulat cereri de intervenție în susținerea concluziilor Republicii Polone. Întrucât părțile principale nu au formulat obiecții, președintele Camerei întâi a Tribunalului a admis aceste cereri de intervenție.
- 22 Memoriul în apărare a fost depus la grefa Tribunalului la 3 martie 2017.
- 23 Prin actul depus la grefa Tribunalului la 13 martie 2017, ca urmare a publicării deciziei atacate, care a avut loc la 3 ianuarie 2017, Republica Polonă a prezentat considerații complementare la cererea introductivă și a invocat un motiv suplimentar.
- 24 Prin actul depus la grefa Tribunalului la 9 iunie 2017, Comisia a depus observații cu privire la memoriul Republicii Polone din 13 martie 2017.
- 25 Replica și duplica au fost depuse la grefa Tribunalului la 2 iunie și, respectiv, la 31 august 2017.
- 26 Prin actul depus la grefa Tribunalului la 22 decembrie 2017, Republica Polonă a solicitat, în conformitate cu articolul 28 alineatele (1) și (5) din Regulamentul de procedură al Tribunalului, trimiterea cauzei în fața Marii Camere sau, cel puțin, în fața unei camere care judecă în complet de cinci judecători. La 16 februarie 2018, Tribunalul a decis să nu propună trimiterea cauzei în fața Marii Camere și a luat act de faptul că, în temeiul articolului 28 alineatul (5) din Regulamentul de procedură, cauza era atribuită Camerei întâi extinse.
- 27 În cadrul măsurilor de organizare a procedurii, Tribunalul a invitat Republica Polonă și Comisia să prezinte anumite documente și să răspundă la anumite întrebări. Republica Polonă și Comisia au dat curs acestor cereri.
- 28 Pledoariile părților și ale intervenientelor și răspunsurile acestora la întrebările adresate de Tribunal au fost ascultate în ședința din 23 octombrie 2018.
- 29 Republica Polonă solicită Tribunalului:
 - anularea deciziei atacate;
 - obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.
- 30 Republica Letonia solicită Tribunalului:
 - anularea deciziei atacate;
 - obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.
- 31 Republica Lituania solicită Tribunalului anularea deciziei atacate.

- 32 Comisia, susținută de Republica Federală Germania, solicită Tribunalului:
- neluarea în considerare, din motive de inadmisibilitate, a memoriului Republicii Polone din 13 martie 2017;
 - respingerea acțiunii;
 - obligarea Republicii Polone la plata cheltuielilor de judecată.

IV. În drept

A. Cu privire la admisibilitatea memoriului Republicii Polone din 13 martie 2017

- 33 Republica Polonă a introdus acțiunea la 16 decembrie 2016, doar în temeiul comunicatului de presă referitor la decizia atacată, publicat de Comisie la data adoptării deciziei atacate, și anume la 28 octombrie 2016. Decizia atacată a fost publicată, la rândul său, la 3 ianuarie 2017, pe site-ul internet al Comisiei.
- 34 Republica Polonă susține că numai în urma publicării deciziei atacate pe site-ul internet al Comisiei a putut lua cunoștință de conținutul precis al deciziei menționate. Astfel, după examinarea deciziei atacate, cum a fost publicată, aceasta ar fi depus, la 13 martie 2017, un „supliment privind acțiunea” (denumit în continuare „memoriul suplimentar”), în care, pe de o parte, a prezentat argumente suplimentare în susținerea primului său motiv și, pe de altă parte, a invocat un motiv suplimentar.
- 35 [Astfel cum a fost îndreptat prin Ordonanța din 20 decembrie 2019] Comisia contestă admisibilitatea memoriului suplimentar. În primul rând, ea susține că, prin cererea introductivă introdusă la 16 decembrie 2016, Republica Polonă și-a epuizat dreptul la acțiune în temeiul articolului 263 TFUE, începând să curgă termenul de introducere a acțiunii întemeiat pe data luării la cunoștință a conținutului deciziei atacate și că nu poate beneficia de un nou termen de introducere a acțiunii ca urmare a publicării ulterioare a deciziei atacate. În al doilea rând, Comisia amintește că posibilitatea de „a completa” o cerere introductivă nu este prevăzută în Regulamentul de procedură, motive noi întemeiate pe fapte apărute ulterior putând fi invocate în replică, în conformitate cu articolul 84 alineatul (2) din Regulamentul de procedură. În al treilea rând, Comisia arată că memoriul suplimentar, prin care se invocă un nou termen de introducere a acțiunii, este o formă de „acțiune suplimentară”, inadmisibilă din motiv de litispendență, întrucât, printre altele, introducerea acțiunii la 16 decembrie 2016 a permis Republicii Polone să beneficieze de o protecție jurisdicțională efectivă, inclusiv de măsuri provizorii.
- 36 Potrivit articolului 263 al șaselea paragraf TFUE, acțiunile prevăzute la acest articol trebuie formulate în termen de două luni, după caz, de la publicarea actului, de la notificarea acestuia reclamantului sau, în lipsă, de la data la care reclamantul a luat cunoștință de actul respectiv.
- 37 În consecință, în speță, întrucât decizia atacată a fost publicată la 3 ianuarie 2017, aceasta este data la care a început să curgă termenul de introducere a acțiunii. În conformitate cu articolul 60 din Regulamentul de procedură, acest termen se prelungește pentru considerente de distanță, în mod invariabil, cu 10 zile. În consecință, termenul de introducere a acțiunii în prezenta cauză a expirat la 13 martie 2017.
- 38 Astfel, memoriul suplimentar, depus la grefa Tribunalului la 13 martie 2017, a fost introdus în ultima zi a termenului de introducere a acțiunii, și anume înainte de expirarea termenului. În consecință, trebuie să se constate că acesta este admisibil.

- 39 Această concluzie nu este repusă în discuție de argumentele Comisiei.
- 40 În primul rând, nu poate fi admis argumentul Comisiei potrivit căruia Republica Polonă și-a epuizat dreptul la acțiune întrucât a început să curgă termenul de introducere a acțiunii în temeiul datei luării la cunoștință a conținutului deciziei atacate.
- 41 Astfel, pe de o parte, dintr-o jurisprudență constantă rezultă că termenele de introducere a acțiunii sunt de ordine publică și nu sunt la dispoziția părților și a instanței, fiind instituite în vederea asigurării clarității și a securității situațiilor juridice și a evitării oricărei discriminări sau tratament arbitrar în cadrul administrării justiției (a se vedea Hotărârea din 18 septembrie 1997, Mutual Aid Administration Services/Comisia, T-121/96 și T-151/96, EU:T:1997:132, punctul 38 și jurisprudența citată). În consecință, în cazul în care reclamantul introduce o acțiune înainte ca termenul să fi început să curgă, în conformitate cu articolul 263 al șaselea paragraf TFUE, nu rezultă că termenul stabilit de acest din urmă articol ar fi, ca urmare a acestui fapt, modificat. Prin urmare, în speță, termenul de introducere a acțiunii nu a început la data introducerii acțiunii, ci, în conformitate cu articolul 263 al șaselea paragraf TFUE, la data publicării deciziei atacate (a se vedea în acest sens Hotărârea din 26 septembrie 2013, PPG și SNF/ECHA, C-626/11 P, EU:C:2013:595, punctele 38 și 39).
- 42 Pe de altă parte, data publicării unui eventual comunicat de presă care menționează adoptarea unei decizii nu poate în niciun caz să fie reținută ca făcând să curgă termenul de introducere a acțiunii. În special, întrucât un astfel de comunicat de presă nu conține decât un scurt rezumat al deciziei vizate, nu se poate presupune că lectura sa este echivalentă cu „cunoașterea” deciziei atacate în sensul articolului 263 al șaselea paragraf TFUE.
- 43 În al doilea rând, în ceea ce privește argumentul potrivit căruia Regulamentul de procedură nu prevede posibilitatea de a prezenta un memoriu suplimentar la cererea introductivă după depunerea acesteia, trebuie amintit că, potrivit jurisprudenței, întrucât Uniunea Europeană este o comunitate de drept în care instituțiile sunt supuse controlului conformității actelor lor cu tratatul, normele procedurale aplicabile acțiunilor cu care este sesizată instanța Uniunii trebuie să fie interpretate în cea mai mare măsură posibilă astfel încât aceste norme să primească o aplicare care să contribuie la îndeplinirea obiectivului de a garanta o protecție jurisdicțională efectivă a drepturilor pe care justițiabilii le au în temeiul dreptului Uniunii (Hotărârea din 17 iulie 2008, Athinaiki Techniki/Comisia, C-521/06 P, EU:C:2008:422, punctul 45).
- 44 În consecință, simpla împrejurare că Regulamentul de procedură nu prevede expres posibilitatea de a formula un memoriu suplimentar la cererea introductivă ulterior depunerii acesteia nu poate fi interpretată ca excluzând o astfel de posibilitate în măsura în care acest memoriu suplimentar la cererea introductivă este depus anterior expirării termenului de introducere a acțiunii.
- 45 De asemenea, deși articolul 84 alineatul (2) din Regulamentul de procedură prevede că, în prezența unui fapt nou care a apărut în cursul procedurii, motivele noi sau argumentele ar trebui să fie invocate cu ocazia celui de al doilea schimb de memorii, din această dispoziție nu reiese că, în ipoteza în care, precum în speță, înainte de expirarea termenului de introducere a acțiunii și înainte de a introduce o replică, reclamantul ar prezenta un act separat pentru a formula motivele sale și argumentele privind decizia atacată care a fost publicat după depunerea acțiunii sale, acest act separat ar fi inadmisibil.
- 46 În speță, Comisiei i s-a dat posibilitatea de a răspunde la motivele și la argumentele invocate de Republica Polonă în memoriul său suplimentar. Ca urmare a unei invitații a Tribunalului, aceasta și-a prezentat observațiile cu privire la memoriul suplimentar la 9 iunie 2017. În aceste împrejurări, declararea admisibilității memoriului suplimentar nu aduce atingere posibilității Comisiei de a răspunde la motivele și la argumentele reclamantei în speță.

- 47 Având în vedere cele de mai sus, memoriul suplimentar depus de Republica Polonă la 13 martie 2017, aşadar, anterior expirării termenului de introducere a acţiunii, trebuie declarat admisibil.

B. Cu privire la fond

- 48 În susţinerea acţiunii formulate, Republica Polonă invocă şase motive, întemeiate, primul, pe încălcarea articolului 36 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2009/73 coroborat cu articolul 194 alineatul (1) litera (b) TFUE, precum şi a principiului solidarităţii; al doilea, pe necompetenţa Comisiei, precum şi pe încălcarea articolului 36 alineatul (1) din Directiva 2009/73; al treilea, pe încălcarea articolului 36 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2009/73; al patrulea, pe încălcarea articolului 36 alineatul (1) literele (a) şi (e) din Directiva 2009/73; al cincilea, pe încălcarea convenţiilor internaţionale la care Uniunea este parte şi, al şaselea, pe încălcarea principiului securităţii juridice.
- 49 Trebuie analizat, mai întâi, primul motiv.

1. Cu privire la primul motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 36 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2009/73 coroborat cu articolul 194 alineatul (1) litera (b) TFUE, precum şi a principiului solidarităţii

- 50 În considerentele (49)-(53) ale deciziei atacate, după ce Comisia a amintit că, în decizia iniţială, a ajuns la concluzia că gazoductul OPAL urma să îmbunătăţească siguranţa alimentării, aceasta a examinat dacă modificările regimului de exploatare propuse de BNetzA puteau conduce la o apreciere diferită. Ea a ajuns la concluzia că nu era cazul, ţinând seama în special de faptul că capacitatea suplimentară care putea fi utilizată efectiv pe gazoductul Nord Stream 1, ca urmare a creşterii capacităţii utilizate efectiv a gazoductului OPAL, nu era suficientă pentru a înlocui integral cantităţile de gaz care tranzitau până la acel moment prin gazoductele Braterstwo şi Yamal.
- 51 Republica Polonă, susţinută de Republica Lituania, arată că decizia atacată încalcă principiul securităţii energetice, precum şi principiul solidarităţii energetice şi contravine, aşadar, articolului 36 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2009/73 coroborat cu articolul 194 alineatul (1) litera (b) TFUE. În opinia sa, acordarea unei noi derogări privind gazoductul OPAL ameninţă siguranţa alimentării cu gaze naturale în Uniune, în special în Europa Centrală. Mai precis, reducerea transportului de gaze naturale prin intermediul gazoductelor Yamal şi Braterstwo ar putea să conducă la o slăbire a securităţii energetice a Poloniei şi să împiedice în mod considerabil diversificarea surselor de aprovizionare cu gaze naturale.

a) Cu privire la pretinsa încălcare a articolului 36 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2009/73

- 52 Republica Polonă aminteşte că, în conformitate cu articolul 36 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2009/73, o derogare normativă nu poate fi acordată în favoarea unei noi infrastructuri de gaze naturale de mari dimensiuni decât dacă investiţia în infrastructura în cauză îmbunătăţeşte siguranţa alimentării cu gaze naturale, criteriu care trebuie, în opinia sa, interpretat în mod coerent în raport cu Regulamentul (UE) nr. 994/2010 al Parlamentului European şi al Consiliului din 20 octombrie 2010 privind măsurile de garantare a securităţii aprovizionării cu gaze naturale şi de abrogare a Directivei 2004/67/CE a Consiliului (JO 2010, L 295, p. 1) şi în lumina obiectivului principal al politicii energetice a Uniunii, prevăzut la articolul 194 alineatul (1) TFUE, şi anume, garantarea securităţii energetice a Uniunii în ansamblul său şi a statelor sale membre în mod individual.
- 53 Comisia, susţinută de Republica Federală Germania, contestă aceste argumente.

- 54 Potrivit articolului 36 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2009/73, „[n]oile infrastructuri de gaze naturale de mari dimensiuni, și anume interconexiunile, [...] pot beneficia, la cerere și pentru o perioadă determinată, de o derogare de la dispozițiile [printre altele privind accesul terților], în următoarele condiții: (a) investiția trebuie [...] să îmbunătățească siguranța alimentării”.
- 55 Cu titlu introductiv, trebuie respins argumentul Republicii Polone potrivit căruia acest criteriu este aplicabil în speță, întrucât decizia atacată ar acorda o nouă derogare de la accesul terților.
- 56 Astfel, este necesar să se constate că, în speță, prin decizia atacată, Comisia nu a aprobat introducerea unei derogări noi, ci modificarea unei derogări existente. Trebuie să se amintească, în această privință, că, în temeiul deciziilor din 25 februarie 2009 ale BNetzA, astfel cum au fost modificate prin deciziile din 7 iulie 2009 (a se vedea punctele 5 și 8 de mai sus), capacitățile de transport transfrontaliere ale gazoductului OPAL beneficiau deja de o derogare în ceea ce privește aplicarea normelor de acces al terților prevăzute la articolul 18 din Directiva 2003/55 și a normelor privind tarifele prevăzute la articolul 25 alineatele (2)-(4) din aceasta. Astfel cum s-a arătat la punctele 14 și 16 de mai sus, regimul propus la 13 mai 2016 de BNetzA, astfel cum a fost modificat în conformitate cu decizia atacată, menținea în principiu această derogare, modificând condițiile aferente.
- 57 Trebuie să se precizeze, în acest context, că, după cum a subliniat Comisia în ședință, decizia atacată nu modifica decizia inițială. Astfel, în conformitate cu articolul 36 alineatul (3) din Directiva 2009/73, autoritatea națională de reglementare este cea care decide asupra derogării menționate la alineatul (1) al articolului respectiv. Astfel, BNetzA este cea care a adoptat decizia de derogare din anul 2009 (a se vedea punctele 5 și 8 de mai sus) și care, în anul 2016, a modificat condițiile acestei derogări, încheind un contract de drept public cu OGT (a se vedea punctul 18 de mai sus). În ambele cazuri, Comisia s-a limitat la a exercita competența de control care îi era conferită de articolul 22 alineatul (4) al treilea paragraf din Directiva 2003/55 și ulterior de articolul 36 alineatul (9) din Directiva 2009/73, solicitând BNetzA să aducă modificări deciziilor sale. Decizia inițială și decizia atacată constituiau, așadar, două decizii independente, fiecare pronunțându-se cu privire la o măsură avută în vedere de autoritățile germane, și anume, pe de o parte, deciziile BNetzA din 25 februarie 2009 (a se vedea punctul 5 de mai sus) și, pe de altă parte, contractul de drept public notificat la 13 mai 2016 (a se vedea punctul 13 de mai sus), care ținea loc de decizie administrativă.
- 58 În ceea ce privește criteriul referitor la îmbunătățirea siguranței alimentării, din modul de redactare a articolului 36 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2009/73 reiese că nu derogarea solicitată, ci investiția este cea care trebuie să îndeplinească acest criteriu – și anume, în speță, construirea gazoductului OPAL. În consecință, la momentul adoptării deciziei inițiale revenea Comisiei sarcina de a se asigura că investiția avută în vedere îndeplinea acest criteriu. În schimb, Comisia nu avea obligația să examineze criteriul menționat în cadrul deciziei atacate, care nu făcea decât să aprobe o modificare a condițiilor care însoțeau derogarea. Astfel, întrucât nicio nouă investiție nu era avută în vedere în acel stadiu, iar modificarea condițiilor de exploatare, propusă de BNetzA, nu modifica gazoductul OPAL ca infrastructură, această problemă nu putea primi în anul 2016 un alt răspuns decât în anul 2009.
- 59 Or, faptul că, în decizia atacată, Comisia a efectuat o examinare neimpusă de reglementarea aplicabilă nu poate determina instanța Uniunii să controleze această decizie, în cadrul unei acțiuni cu care a fost sesizată, în lumina unui criteriu neprevăzut de lege.
- 60 Prin urmare, primul motiv, în măsura în care se întemeiază pe articolul 36 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2009/73, trebuie respins ca inoperant.

b) Cu privire la pretinsa încălcare a articolului 194 alineatul (1) TFUE

- 61 În ceea ce privește articolul 194 alineatul (1) TFUE, Republica Polonă, susținută de Republica Lituania, subliniază că principiul solidarității care este menționat la acest articol este una dintre prioritățile Uniunii în domeniul politicii energetice. În opinia sa, acest principiu obligă atât statele membre, cât și instituțiile Uniunii să pună în aplicare politica energetică a Uniunii într-un spirit de solidaritate. În special, ar fi contrare principiului solidarității energetice măsurile instituțiilor Uniunii care compromit securitatea energetică a anumitor regiuni sau a anumitor state membre, inclusiv siguranța aprovizionării lor cu gaze naturale.
- 62 Republica Polonă arată că decizia atacată permite Gazprom și entităților din grupul Gazprom să redirecționeze pe piața Uniunii volume suplimentare de gaz natural exploatând pe deplin capacitățile gazoductului Nord Stream 1. Ținând seama de lipsa unei creșteri semnificative a cererii de gaz natural în Europa Centrală, aceasta ar avea drept consecință posibilă numai o influență asupra condițiilor de furnizare și de utilizare a serviciilor de transport pe gazoductele concurente OPAL, cu alte cuvinte gazoductele Braterstwo și Yamal, sub forma unei reduceri sau chiar a unei întreruperi complete a transportului gazelor naturale prin intermediul acestor două gazoducte.
- 63 În primul rând, în această privință, Republica Polonă se teme că o asemenea limitare sau întrerupere a transportului prin gazoductul Braterstwo ar face imposibilă menținerea aprovizionării pe teritoriul Poloniei prin intermediul acestui gazoduct din Ucraina, ceea ce ar determina o imposibilitate de a garanta continuitatea aprovizionării clienților pe teritoriul Poloniei, cu următoarele consecințe, aparent neexaminată de Comisie:
- imposibilitatea întreprinderilor responsabile de a-și îndeplini obligația de garantare în ceea ce privește aprovizionarea cu gaze naturale a consumatorilor protejați;
 - imposibilitatea unei bune funcționări a sistemului de gaze naturale și afectarea posibilităților de exploatare comercială a instalațiilor de depozitare a gazelor naturale;
 - riscul unei creșteri considerabile a costurilor de obținere a gazelor naturale.
- 64 În al doilea rând, ținând seama de încetarea în anul 2020 a contractului de transport de gaze naturale prin intermediul gazoductului Yamal către Europa occidentală, urmată de încetarea în anul 2022 a contractului de furnizare de gaze naturale către Polonia prin intermediul aceluiași gazoduct, Republica Polonă se teme că există un risc de reducere sau chiar de întrerupere completă a aprovizionării cu gaze naturale prin intermediul gazoductului Yamal, care ar avea efecte negative asupra:
- disponibilității capacităților de import în Polonia din Germania și din Republica Cehă;
 - nivelului tarifelor de transport din aceste două țări;
 - diversificării surselor de aprovizionare cu gaze naturale în Polonia și în celelalte state membre ale Europei Centrale și Orientale.
- 65 Comisia contestă aceste argumente. În special, ea arată că solidaritatea energetică este un concept politic care figurează în comunicările și în documentele sale, în timp ce decizia atacată trebuia să îndeplinească criteriile juridice prevăzute la articolul 36 alineatul (1) din Directiva 2009/73. În opinia sa în esență principiul solidarității între statele membre, prevăzut la articolul 194 alineatul (1) TFUE, pe de o parte, se adresează legiuitorului, iar nu administrației care aplică legislația și, pe de altă parte, nu privește decât situațiile de criză a aprovizionării sau a funcționării pieței interne a gazelor naturale, în timp ce Directiva 2009/73 stabilește principiile referitoare la funcționarea normală a acestei piețe. În orice caz, criteriul îmbunătățirii siguranței alimentării, prevăzut la articolul 36 alineatul (1) din directiva menționată, pe care l-ar fi examinat în decizia atacată, ar putea fi considerat ca ținând seama de

conceptul de solidaritate energetică. În sfârșit, Comisia observă că gazoductul Nord Stream 1 este un proiect recunoscut de interes comun care constituie realizarea unui proiect prioritar de interes european prevăzut de Decizia 1364/2006/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 6 septembrie 2006 de stabilire a orientărilor pentru rețelele energetice transeuropene și de abrogare a Deciziei 96/391/CE și a Deciziei 1229/2003/CE (JO 2006, L 262, p. 1, Ediție specială, 12/vol. 2, p. 252) și că faptul că decizia atacată poate permite creșterea utilizării unei astfel de infrastructuri este conform cu interesele comune și europene.

66 Pe de altă parte, Comisia contestă că modificarea regimului de exploatare a gazoductului OPAL, aprobat prin decizia atacată, poate aduce atingere securității aprovizionării cu gaze naturale a Europei Centrale și Orientale în general sau a Poloniei în special.

1) Cu privire la conținutul principiului solidarității energetice

67 Articolul 194 alineatul (1) TFUE are următorul cuprins:

„În contextul instituirii și al funcționării pieței interne și din perspectiva necesității de a conserva și îmbunătăți mediul, politica Uniunii în domeniul energiei urmărește, în spiritul solidarității între statele membre:

- (a) să asigure funcționarea pieței energiei;
- (b) să asigure siguranța aprovizionării cu energie în Uniune;
- (c) să promoveze eficiența energetică și economia de energie, precum și dezvoltarea de noi surse de energie și energii regenerabile; și
- (d) să promoveze interconectarea rețelelor energetice.”

68 Această dispoziție, care a fost introdusă prin Tratatul de la Lisabona, a inserat în Tratatul FUE un temei juridic expres pentru politica Uniunii în domeniul energiei care se baza anterior în special pe fostul articol 95 CE, referitor la realizarea pieței interne (devenit articolul 114 TFUE).

69 „Spiritul solidarității” menționat la articolul 194 alineatul (1) TFUE este expresia specifică, în acest domeniu, a principiului general al solidarității între statele membre, menționat, printre altele, la articolul 2 TUE, la articolul 3 alineatul (3) TUE și la articolul 24 alineatele (2) și (3) TUE, precum și la articolul 122 alineatul (1) TFUE și la articolul 222 TFUE. Acest principiu se află la baza întregului sistem al Uniunii, în conformitate cu angajamentul prevăzut la articolul 4 alineatul (3) TUE (a se vedea în acest sens Hotărârea din 10 decembrie 1969, Comisia/Franța, 6/69 și 11/69, nepublicată, EU:C:1969:68, punctul 16).

70 În ceea ce privește conținutul său, trebuie subliniat că principiul solidarității presupune drepturi și obligații atât pentru Uniune, cât și pentru statele membre. Pe de o parte, Uniunea are o obligație de solidaritate față de statele membre și, pe de altă parte, statele membre au o obligație de solidaritate între ele și cu privire la interesul comun al Uniunii și la politicile desfășurate de aceasta.

71 În cadrul politicii în domeniul energiei, aceasta implică, printre altele, obligații de asistență reciprocă în cazul în care, de exemplu, ca urmare a unor catastrofe naturale sau a unor acte de terorism, un stat membru s-ar afla într-o situație critică sau în stare de urgență, în ceea ce privește aprovizionarea sa cu gaze naturale. Cu toate acestea, contrar celor susținute de Comisie, principiul solidarității energetice nu poate fi limitat la astfel de situații extraordinare, care ar ține exclusiv de competența legiuitorului Uniunii – competență pusă în aplicare în dreptul derivat prin adoptarea Regulamentului nr. 994/2010

[înlocuit prin Regulamentul (UE) 2017/1938 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2017 privind măsurile de garantare a siguranței furnizării de gaze și de abrogare a Regulamentului nr. 994/2010 (JO 2017, L 280, p. 1)].

- 72 Dimpotrivă, principiul solidarității presupune de asemenea o obligație generală a Uniunii și a statelor membre, în cadrul exercitării competențelor lor respective, de a ține seama de interesele celorlalți actori.
- 73 În ceea ce privește în special politica Uniunii în materie de energie, aceasta implică faptul că Uniunea și statele membre trebuie să depună eforturi, în cadrul exercitării competențelor lor în temeiul acestei politici, pentru a evita luarea unor măsuri susceptibile să afecteze interesele Uniunii și ale celorlalte state membre, în ceea ce privește siguranța aprovizionării, viabilitatea sa economică și politică și diversificarea surselor de aprovizionare sau aprovizionarea, pentru a-și asuma interdependența și solidaritatea de fapt.
- 74 În contextul articolului 36 alineatul (1) din Directiva 2009/73, aceste considerații se manifestă în special în noțiunile de „bun[a] funcțion[are] a pieței interne a gazelor naturale” și de „funcțion[are] eficient[ă] a sistemului reglementat la care este conectată infrastructura”, prevăzute la litera (e) a dispoziției menționate, fără a fi însă limitate la acestea.
- 75 În această privință, astfel cum a amintit legiuitorul Uniunii în considerentul (4) al Regulamentului (UE) nr. 347/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 aprilie 2013 privind liniile directe pentru infrastructurile energetice transeuropene, de abrogare a Deciziei nr. 1364/2006/CE și de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 713/2009, (CE) nr. 714/2009 și (CE) nr. 715/2009 (JO 2013, L 115, p. 39), Consiliul European din 4 februarie 2011 a subliniat nevoia de a moderniza și de a extinde infrastructura energetică a Europei și de a interconecta rețelele dincolo de frontiere, pentru a asigura funcționarea solidarității dintre statele membre, realizarea rutelor alternative de aprovizionare sau de transport și a surselor de energie alternativă și dezvoltarea energiei din surse regenerabile pentru a intra în concurență cu sursele tradiționale. Consiliul European a insistat asupra faptului că, ulterior anului 2015, niciun stat membru nu ar trebui să rămână izolat în afara rețelelor europene de gaze și de energie electrică sau să-și vadă siguranța energetică periclitată de lipsa conexiunilor adecvate.
- 76 În consecință, trebuie respins argumentul, prezentat de Comisie în ședință, potrivit căruia în esență admitând că articolul 36 alineatul (1) din Directiva 2009/73 pune în aplicare principiul solidarității prevăzut la articolul 194 alineatul (1) TFUE, Comisia a luat în considerare în mod corespunzător acest principiu prin simplul fapt că a examinat criteriile prevăzute la articolul 36 alineatul (1) din Directiva 2009/73.
- 77 Aplicarea principiului solidarității energetice nu înseamnă însă că politica Uniunii în domeniul energiei nu trebuie să aibă în niciun caz efecte negative asupra intereselor particulare ale unui stat membru în materie de energie. Cu toate acestea, instituțiile Uniunii și statele membre sunt obligate să țină seama, în cadrul punerii în aplicare a politicii menționate, de interesele atât ale Uniunii, cât și ale statelor membre diferite și să pună în balanță aceste interese în caz de conflicte.
- 78 Ținând seama de acest conținut al principiului solidarității, revenea Comisiei, în cadrul deciziei atacate, sarcina de a aprecia dacă modificarea regimului de exploatare a gazoductului OPAL, propusă de autoritatea de reglementare germană, putea afecta interesele în materie de energie ale altor state membre și, în cazul unui răspuns afirmativ, să pună în balanță aceste interese cu interesul pe care modificarea menționată îl prezenta pentru Republica Federală Germania și, dacă este cazul, pentru Uniune.

2) Cu privire la aspectul dacă decizia atacată încalcă principiul solidarității energetice

- 79 Trebuie să se constate că examinarea menționată la punctul 78 de mai sus lipsește din decizia atacată. Astfel, nu numai că principiul solidarității nu este menționat în decizia atacată, ci aceasta nu arată că, de fapt, Comisia a examinat acest principiu.
- 80 Este adevărat că, la punctul 4.2 din decizia atacată [considerentele (48)-(53) ale acesteia], Comisia a făcut observații cu privire la criteriul îmbunătățirii siguranței aprovizionării. Astfel, după o trimitere la examinarea acestui criteriu efectuată în cadrul deciziei inițiale, în care concluzionase că acest criteriu era îndeplinit, Comisia a constatat că propunerea care i-a fost prezentată de BNetzA nu modifica această concluzie.
- 81 Cu toate acestea, în primul rând, trebuie să se observe că atât examinarea care figurează în decizia inițială, cât și examinarea complementară din decizia atacată privesc numai efectul punerii în funcțiune și al creșterii capacității utilizate efectiv a gazoductului OPAL asupra siguranței aprovizionării Uniunii în general. Astfel, Comisia a arătat, printre altele, la punctul 4.2 din decizia atacată, că, pe de o parte, de disponibilitatea unor capacități suplimentare de transport la frontiera germano-cehă beneficiau toate regiunile accesibile din acel loc prin infrastructuri existente sau viitoare și că, pe de altă parte, capacitatea suplimentară nu permitea substituirea completă a celorlalte căi de tranzit. În schimb, Comisia nu a efectuat, printre altele, o examinare a efectelor modificării regimului de exploatare a gazoductului OPAL asupra siguranței aprovizionării Poloniei.
- 82 În al doilea rând, este necesar să se arate că aspectele mai largi ale principiului solidarității energetice nu sunt abordate în decizia atacată. În special, nu rezultă că Comisia a examinat care ar putea fi consecințele pe termen mediu, în special pentru politica în domeniul energiei a Republicii Polone, ale transferului către calea de tranzit Nord Stream 1/OPAL al unei părți din volumele de gaze naturale transportate anterior prin gazoductele Yamal și Braterstwo, nici că a pus în balanță aceste efecte cu creșterea siguranței aprovizionării la nivelul Uniunii, constatată de aceasta.
- 83 În aceste împrejurări, trebuie să se constate că decizia atacată a fost adoptată cu încălcarea principiului solidarității energetice, astfel cum este formulat la articolul 194 alineatul (1) TFUE.
- 84 În consecință, se impune admiterea primului motiv invocat de Republica Polonă, în măsura în care se întemeiază pe încălcarea acestui principiu.
- 85 Din ceea ce precedă rezultă că acțiunea trebuie admisă, iar decizia atacată trebuie anulată.

2. Cu privire la celelalte motive

- 86 Dat fiind că decizia atacată trebuie anulată în temeiul primului motiv, nu mai este necesar ca Tribunalul să se pronunțe cu privire la celelalte motive invocate de Republica Polonă.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 87 Potrivit articolului 134 alineatul (1) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât Comisia a căzut în pretenții, se impune obligarea acesteia la plata cheltuielilor de judecată, conform concluziilor Republicii Polone.
- 88 Potrivit articolului 138 alineatul (1) din Regulamentul de procedură, statele membre care au intervenit în litigiu suportă propriile cheltuieli de judecată. În consecință, Republica Letonia, Republica Lituania și Republica Federală Germania suportă propriile cheltuieli de judecată.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera întâi extinsă)

declară și hotărăște:

- 1) **Anulează Decizia C(2016) 6950 final a Comisiei din 28 octombrie 2016 privind reexaminarea condițiilor de derogare a gazoductului OPAL, acordate în temeiul Directivei 2003/55/CE, de la normele referitoare la accesul terților și la reglementarea privind tarifele.**
- 2) **Comisia Europeană suportă propriile cheltuieli de judecată, precum și cheltuielile de judecată efectuate de Republica Polonă.**
- 3) **Republica Federală Germania, Republica Letonia și Republica Lituania suportă propriile cheltuieli de judecată.**

Pelikánová

Valančius

Nihoul

Svenningsen

Öberg

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 10 septembrie 2019.

Semnături

Cuprins

I. Cadrul juridic	2
II. Istoricul cauzei	4
III. Procedura și concluziile părților	7
IV. În drept	8
A. Cu privire la admisibilitatea memoriului Republicii Polone din 13 martie 2017	8
B. Cu privire la fond	10
1. Cu privire la primul motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 36 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2009/73 coroborat cu articolul 194 alineatul (1) litera (b) TFUE, precum și a principiului solidarității	10
a) Cu privire la pretinsa încălcare a articolului 36 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2009/73	10
b) Cu privire la pretinsa încălcare a articolului 194 alineatul (1) TFUE	12
1) Cu privire la conținutul principiului solidarității energetice	13
2) Cu privire la aspectul dacă decizia atacată încalcă principiul solidarității energetice ..	15
2. Cu privire la celelalte motive	15
Cu privire la cheltuielile de judecată	15